

Dydd Gwener 19 Mai 2017 – Prynhawn

TGAU LLADIN

A401/06 Lladin Iaith 1 (Mytholeg a bywyd domestig) (Haen Uwch)

Mae ymgeiswyr yn ateb ar y Papur Cwestiynau.

Deunyddiau a ddarperir gan OCR:
Dim

Deunyddiau eraill angenrheidiol:
Dim

Amser: 1 awr

Enw cyntaf yr ymgeisydd		Cyfenw'r ymgeisydd	
----------------------------	--	-----------------------	--

Rhif y ganolfan						Rhif yr ymgeisydd				
-----------------	--	--	--	--	--	-------------------	--	--	--	--

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

- Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau uchod. Ysgrifennwch yn glir ac mewn priflythrennau.
- Defnyddiwch inc du.
- Atebwch **bob** cwestiwn.
- Darllenwch bob cwestiwn yn ofalus. Gwnewch yn siwr eich bod yn gwybod beth mae'n rhaid i chi ei wneud cyn dechrau eich ateb.
- Ysgrifennwch eich ateb i bob cwestiwn yn y lle gwag a ddarperir. Os bydd angen lle ychwanegol, dylech ddefnyddio'r tudalennau â llinellau ar ddiwedd y llyfryn hwn. Rhaid dangos rhif/rhifau'r cwestiwn yn glir.
- **Peidiwch** ag ysgrifennu yn y codau bar.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

- Mae nifer y marciau sydd ar gael wedi'i nodi mewn cromfachau [] ar ddiwedd pob cwestiwn neu ran o gwestiwn.
- **60** yw cyfanswm y marciau ar gyfer y papur hwn.
- Mae'r ddogfen hon yn cynnwys **12** tudalen. Caiff unrhyw dudalennau gwag eu nodi.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Mae tri darn, sy'n ffurfio stori gyflawn.

Darllenwch Ddarn A ac atebwch y cwestiynau.

Darn A

Mae'n rhaid i Cadmus chwilio am gartref newydd ac mae Apolon yn rhoi cyngor iddo.

Agenor, rex Tyri, erat pater Cadmi et Europae. olim Agenor iratissimus erat quod audiverat Iovem Europam abstulisse. itaque rex cognoscere volebat ubi esset filia sua. Cadmum igitur rogavit ut puellam quaereret.

Cadmus, quamquam Europam in omnibus partibus orbis petebat, eam invenire non poterat. tandem ad templum Apollinis cum paucis amicis ire constituit, ut auxilium dei rogaret. nam, patrem suum timens, domum redire iam nolebat.

Apollo respondit, 'si in silvas ibis, vaccam pulchram invenies. haec vacca te ad locum urbis novae ducet. ibi moenia Thebarum aedificare debes.'

Enwau

<i>Agenor, Agenoris</i> (g)	Agenor
<i>Tyros, Tyri</i> (b)	Tyros (dinas hynafol)
<i>Cadmus, Cadmi</i> (g)	Cadmus (sylfaenydd Thebae)
<i>Europa, Europae</i> (b)	Europa
<i>Iuppiter, Iovis</i> (g)	Iau (brenin y duwiau)
<i>Apollo, Apollinis</i> (g)	Apolon (duw proffwydoliaeth)
<i>Thebae, Thebarum</i> (b ll.)	Thebae (dinas hynafol)

Geirfa

<i>aufero, auferre, abstuli, ablatu</i>	rydw i'n dwyn, cymryd i ffwrdd
<i>orbis, orbis</i> (g)	byd
<i>domum</i> (unigol gwrthrychol)	cartref
<i>vacca, vaccae</i> (b)	buwch
<i>moenia, moenium</i> (d ll.)	waliau

1 *Agenor, rex Tyri, erat pater Cadmi et Europae* (llinell 1): beth sy'n cael ei ddweud wrthyn ni am Agenor?

.....
..... [2]

2 *Agenor iratissimus erat quod audiverat Iovem Europam abstulisse* (llinellau 1–2).

(a) *Agenor iratissimus erat*: sut roedd Agenor yn teimlo?

..... [1]

(b) *quod audiverat Iovem Europam abstulisse*: pam roedd e'n teimlo fel hyn?

.....
..... [3]

3 *rex cognoscere volebat ubi esset filia sua* (llinell 2): beth roedd Agenor eisiau cael gwybod?

..... [1]

4 *Cadmus, quamquam Europam in omnibus partibus orbis petebat, eam invenire non poterat* (llinell 4): pam roedd yn syndod nad oedd Cadmus yn gallu dod o hyd i Europa?

.....
..... [2]

5 *ad templum Apollinis cum paucis amicis ire constituit, ut auxilium dei rogaret* (llinell 5).

(a) *ad templum Apollinis cum paucis amicis ire constituit*: beth wnaeth Cadmus benderfynu ei wneud?

..... [2]

(b) *ut auxilium dei rogaret*: i ba bwrpas gwnaeth Cadmus y penderfyniad hwn?

.....
..... [2]

- 6 *patrem suum timens, domum redire iam nolebat* (llinell 6): beth ddigwyddodd o ganlyniad i'r ffaith bod Cadmus yn ofni ei dad?

.....
 [2]

- 7 *'si in silvas ibis, vaccam pulchram invenies'* (llinell 7): beth ddywedodd Apolon y byddai Cadmus yn ei wneud pe bai e'n mynd i mewn i'r goedwig?

.....
 [2]

- 8 *'haec vacca te ad locum urbis novae ducet'* (llinellau 7–8).

Mae **un** o'r gosodiadau canlynol yn gywir.

Ticiwch (✓) y blwch cywir.

A	Bydd Cadmus yn cael ei arwain i le gan y fuwch.	☐
B	Bydd Cadmus yn arwain y fuwch i ddinas newydd.	☐
C	Bydd y fuwch yn cael ei chymryd i le newydd.	☐
D	Y fuwch hon fydd arweinydd newydd y ddinas.	☐

[1]

- 9 *'ibi moenia Thebarum aedificare debes'* (llinell 8): beth ddywedodd Apolon y byddai Cadmus yn ei wneud yno?

..... [2]

5
TUDALEN WAG

PEIDIWCH AG YSGRIFENNU AR Y DUDALEN HON

Trowch y dudalen ar gyfer y cwestiwn nesaf

Darllenwch Ddarn C ac atebwch y cwestiynau.

Darn C

Yn y diwedd, mae Cadmus yn gallu sefydlu ei ddinas newydd gyda chymorth annisgwyl.

subito Cadmus vocem Minervae audivit, quae eum rogavit ut dentes serpentis terrae supponeret. hoc facto, e terra plurimi milites arma tenentes lente surrexerunt. tum Cadmus, armis eorum perterritus sed leone fortior, magna voce promisit se omnes necaturum esse.

'minime!' unus e militibus clamavit. 'cur tu pugnabis? hoc proelium nostrum est.' statim milites inter se ferocissime pugnabant. mox, multis necatis, quinque milites soli vivebant. 'quid facimus?' sibi dixerunt. 'nonne pacem petere volumus?'

deinde Cadmus his militibus persuasit ut moenia urbis novae secum aedificarent. ibi paene totam vitam habitabat.

Enwau

Cadmus, Cadmi (g)

Minerva, Minervae (b)

Cadmus (sylfaenydd Thebae)

Minerva (duwies)

Geirfa

dens, dentis (g)

serpens, serpentis (g)

suppono, supponere, supposui, suppositus (+ dadiol)

arma, armorum (d ll.)

proelium, proelii (d)

moenia, moenium (d ll.)

dant

neidr

rydw i'n gosod o dan

arfau

brwydr

waliau

- 11 subito Cadmus vocem Minervae audivit, quae eum rogavit ut dentes serpentis terrae supponeret (llinellau 1–2): beth ofynnodd Minerva i Cadmus ei wneud?

.....

..... [2]

12 *e terra plurimi milites arma tenentes lente surrexerunt* (llinell 2): ysgrifennwch **ddau** beth sy'n cael eu dweud wrthyn ni am y milwyr a ymddangosodd?

-
- [2]

13 *Cadmus, armis eorum perterritus sed leone fortior* (llinell 3): sut mae Cadmus yn cael ei ddisgrifio yma?

-
- [4]

14 *promisit se omnes necaturum esse* (llinellau 3–4): beth oedd yr addewid wnaeth Cadmus?

-
-
- [2]

15 *'hoc proelium nostrum est'* (llinell 5): pam gwnaeth un o'r milwyr ddweud wrth Cadmus i beidio ag ymladd?

- [1]

16 *multis necatis, quinque milites soli vivebant* (llinellau 6–7).

Mae **un** o'r gosodiadau canlynol yn wir.

Ticiwch (✓) y blwch cywir.

A Fe wnaeth pump o filwyr gwympto (*collapsed*) yn yr haul.

B Fe wnaeth pump o filwyr oroesi.

C Cafodd pump o filwyr eu dal.

D Cafodd pump o filwyr eu lladd gan lawer o rai eraill.

[1]

- 17 *Cadmus his militibus persuasit ut moenia urbis novae secum aedificarent* (llinell 8): pwy adeiladodd waliau'r ddinas newydd?

.....
 [2]

- 18 *ibi paene totam vitam habitabat* (llinellau 8–9): am faint o amser roedd Cadmus yn byw yno?

.....
 [2]

- 19 Ar gyfer pob un o'r geiriau Lladin yn y tabl isod, rhwch **un** gair Saesneg sy'n tarddu o'r gair Lladin a rhwch ystyr y gair **Saesneg** hwn yn Gymraeg.

Ysgrifennwch eich atebion yn y blychau. Mae un wedi cael ei wneud i chi.

Gair Lladin	Gair Saesneg sy'n tarddu o'r gair Lladin	Ystyr y gair Saesneg yn Gymraeg
<i>audiverat</i>	audible	gallu cael eich clywed
<i>novae</i>		
<i>morte</i>		

[4]

DIWEDD Y PAPUR CWESTIYNAU

LLE YCHWANEGOL I ATEB

Os oes angen lle ychwanegol i ateb, dylech ddefnyddio'r tudalennau canlynol â llinellau. Rhaid dangos rhif/rhifau'r cwestiwn yn glir ar ymyl y dudalen.

A large area of the page is filled with horizontal dotted lines, providing a space for writing. A solid vertical line runs down the left side of this area, creating a margin.

Gwybodaeth am Hawlfraint

Mae OCR wedi ymrwymo i ofyn caniatâd i atgynhyrchu'r holl gynnwys trydydd parti y mae'n ei ddefnyddio yn ei ddeunyddiau asesu. Mae OCR wedi ceisio nodi a chysylltu â phob deiliad hawlfraint y defnyddir eu gwaith yn y papur hwn. I osgoi datgelu gwybodaeth sy'n gysylltiedig ag atebion i ymgeiswyr, atgynhyrchir pob cydnabyddiaeth hawlfraint yn Llyfryn Cydnabyddiaeth Hawlfraint OCR. Cynhyrchir hwn ar gyfer pob cyfres o arholiadau, ac mae ar gael i'w lawrlwytho oddi ar ein gwefan gyhoeddus (www.ocr.org.uk) ar ôl y gyfres arholiadau byw.

Os yw OCR yn anfwriadol wedi methu cydnabod neu glirio unrhyw gynnwys trydydd parti yn y deunydd asesu hwn, bydd OCR yn falch o gywiro hyn ar y cyfle cyntaf posibl.

Ar gyfer ymholiadau neu wybodaeth bellach, cysylltwch â: Copyright Team, First Floor, 9 Hills Road, Cambridge CB2 1GE.

Mae OCR yn rhan o'r Cambridge Assessment Group; Cambridge Assessment yw enw brand University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), sydd yn adran o Brifysgol Caergrawnt.